

Avdelningen för Befolkning och välfärd
Tomas Johansson, Lena Lundkvist

Möte i användarråd för befolkning, demografi och integration 23 oktober 2020

Närvarande:

- Anders Ljungberg, Arbetsförmedlingen, ordförande
- Björn Andersson, Sveriges kommuner och regioner
- Gunnar Andersson, Stockholms universitet
- Monir Dastserri, Arbetsmarknadsdepartementet
- Bengt Eriksson, Boverket
- Ulrika Gustavsson, Delmos
- Ulla Moberg, Region Stockholm
- Nils Mårtensson, Sveriges kommuner och regioner
- Jonas Norlin, Finansdepartementet
- Anders Wirhed, Justitiedepartementet

Från SCB

- Magnus Sjöström, BV/LEDN
- Maj Eriksson Gothe, BV/PI
- Marie Lideus, BV/BEV
- Daniel Kruse, BV/BEV (punkt 5)
- Linus Garp, BV/BEV (punkt 7)
- Rikard Gard, PMU/MIÖ (punkt 8)

- Lena Lundkvist, BV/PI, sekreterare
- Tomas Johansson BV/BEV, sekreterare

Frånvarande:

- Osman Aytar, Mälardalens högskola

1. Mötet öppnas

Anders Ljungberg

Ordföranden hälsade alla välkomna till detta virtuella möte. Tyvärr kunde vi inte träffas i SCB:s nya lokaler i Solna Strand.

2. Godkännande av dagordning

Inga synpunkter på dagordningen.

3. Mötesanteckningar från föregående möte

Anders Wirhed tog upp deras önskemål om statistik över nyblivna svenska medborgare med tätare periodicitet och efter hur lång tid det tar innan de har erhållit svenskt medborgarskap. Deras medskick är att det är bra om SCB åtminstone tar fram statistiken över medborgarskap per halvår eller kvartal.

SCB sade att problemet är att redovisa efter den tid de haft Sverige som hemvist då det är flera faktorer som kan påverka dess längd. En tabell som endast redovisar nyblivna medborgare är enklare. Förhoppningsvis kan en sådan tabell publiceras under 2021.

På förra användarrådet i maj berättade Anders Ljungberg om Arbetsförmedlingens bedömning av utvecklingen över arbetslösheten till följd av coronapandemin. Då var prognosen 11 procents arbetslöshet under sommaren. Det har visat sig att det inte blev så illa. Arbetsförmedlingen följer utvecklingen av varslen och de steg i höjden redan vecka 12, 105 000 har varslats om uppsägning sedan mars. Dessutom har korttidspermit-teringar varit vanligt förekommande, över 500 000 ansökningar till Tillväxtverket. Initialt drabbades hotell- och restaurangbranschen samt annan tjänstenäring, senare har även industrin drabbats. Jämfört med 2019 har 2020 högre arbetslöshet under samtliga veckor. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet inskrivna arbetslösa kommer att öka och att de blir som flest under kvartal 1 år 2021. Ungdomar och nyligen invandrade är extra drabbade då det i tjänstenäringen ofta finns ingångsjobb för dessa grupper.

De långtidsarbetslösa, inskrivna arbetslösa över 1 år, blir en utmaning. I dagsläget är de 170 000, men under 2021 riskerar 200 000 vara långtidsarbetslösa. Av dem saknar ungefär hälften gymnasieutbildning. Arbetsförmedlingen tror att krisen kommer att bli långvarig.

Ordförande berättade att Arbetsförmedlingen kommer med en ny bedömning den 16 december. Då har de även fått inspel från arbetsgivarna.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot frågade om Arbetsförmedlingen har analyserat vilka grupper som i högre grad har skrivit in sig på Arbetsförmedlingen?

Ser man tendenser att korttidsarbetare återkommer i arbetslöshet och har jobbat för kort för att kvalificera sig för A-kassa?

Ordförande sa att det är lite för tidigt att säga, men man ser att många som blev arbetslösa under sommaren hade gymnasieutbildning och

därför borde ha goda möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Det som Arbetsförmedlingen är oroliga för är att vi hamnar i samma situation som på 1990-talet då många gick in i långtidsarbetslöshet. Nu är det ett bra läge att kompetensutveckla sig!

4. SCB-frågor

Magnus Sjöström, Avdelningen för Befolkning och välfärd (BV)

Magnus berättade om SCB:s strategi med fokus på dess kraftsamlingar; Princip om Öppna data, media referenserna ska fördubblas, uppgiftslämnarbördan ska halveras och moderniserad arbetsmarknadsstatistik.

I första hand ska data vara fritt tillgänglig och i andra hand genom uppdrag. Exempel publiceras nu statistik på låg regional nivå, [Deso](#).

Även tidigare har SCB haft många referenser, men främst som "Källa: SCB". Nu är målet att fler medarbetare på SCB ska uttala sig eller att media ska referera till rapporter som SCB själva har skrivit. SCB har exempelvis skapat en analysgrupp som tog fram snabba analyser kring coronapandemin. Gruppen har fått arbeta vidare för att sprida statistik som speglar samhället.

Uppgiftslämnarbördan försöker SCB halvera genom att samordna insamling och använda andra metoder och källor. Det gäller främst insamlingen från företag.

SCB samarbetar med ett antal andra myndigheter (Arbetsförmedlingen, Medlingsinstitutet och Arbetsmiljöverket) för att modernisera arbetsmarknadsstatistiken. SCB har även etablerat en ny enhet från den 1 oktober som hanterar i princip all arbetsmarknadsstatistik, dvs. både den registerbaserade och AKU

Det är inga direkta nyheter i budgetpropositionen som påverkar SCB:s uppdrag. Det är dock en generell besparing och SCB behöver slimma organisationen för att hantera det.

Kommentarer från Ordförande:

Ordförande undrade hur det går med den förändrade sekretesspolicyn för skolor. Fristående skolor omfattas av sekretess vilket även påverkar kommunala skolor.

Magnus säger att det pågår ett arbete att tillsammans med Skolverket och Regeringskansliet. Det är på gång en tillfällig förändring i regelverket som ska gälla till 2023.

5. Regint och nya integrationsindikatorer

Daniel Kruse, BV/Enheten för statistik om befolkning och ekonomisk välfärd

Daniel Kruse berättade lite kort om Regeringsuppdraget Registerdata för integration ([Regint](#)) och dess innehåll. Det är ett uppdrag från Arbetsmarknadsdepartementet som SCB har haft sedan 2009. I databasen finns statistik från 1997 och framåt. I tabellerna är det främst andelar som redovisas.

I år har SCB fått två nya regeringsuppdrag inom ämnesområdet. I det första uppdraget ska SCB uppdatera tabellerna med data för 2019 och lägga till den nya regionala indelningen [Regso](#). Det andra uppdraget är att SCB tillsammans med Delmos ska ta fram ett socioekonomiskt index.

Planen är att Regso ska ersätta LUA och URB i statistikdatabasen. Då kommer statistik för närmare 3 400 Regso-områden att publiceras vilket blir en ökning från dagens 38 LUA och URB-områden. I december publiceras Regso i tabellerna från 2007 och framåt. Förhoppningsvis kommer SCB redan under våren att ha statistik från 1997 och framåt.

När det gäller indexet är uppdraget att utveckla ett index som jämför olika områden i hela riket. Arbetet med indexet ska levereras den 30 juni 2021. Daniel sade att alla Regso ska rangordnas från 1 till 3 363. De tänker komplettera rangordningen med en områdesindelning för att tydligare se vilka områden som har socioekonomiska utmaningar.

Ulrika Gustavsson på Delmos kompletterade Daniels presentation och berättade att de främst diskuterar rangordningslistan kompletterat med områdeskluster.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot frågade vad det finns för syfte med detta index. Ledamoten undrade hur den ska spegla utvecklingen över tid. Det kan ju vara så att ett område som utvecklas positivt ändå faller på rangordningslistan om riket totalt utvecklas sig ännu bättre.

Daniel förklarade att det är syftet med områdesindelningen. Ett område kan hoppa in eller ut från kriteriet socioekonomiskt utsatt. Tanken är att vi ska få en tidsserie för att se om ett område klättrar eller faller på listan. Ulrika på Delmos nämnde att de ser behovet av fler områdestyper. Inte bara utsatta områden utan även ”mittenområden”.

Marie Lideus sade att det är viktigt att vi bidrar med en tolkning av resultatet.

SKR sade att de gärna är med och diskuterar utvecklingen av detta index.

En annan ledamot undrade ifall det finns internationella exempel. Ulrika sade att det är främst andra länder i Norden som är aktuella då vi använder registerinformation. Danmark har dock arbetat med någonting liknande.

6. Indelning i ländergrupper

Lena Lundkvist BV/Prognosinstitutet

Lena inledde kort med att berätta att befolkningsstatiken främst redovisar statistik över enskilda länder och världsdelar. Dessutom nämnde Lena att SCB redovisar Turkiet och Cypern i Europa medan FN redovisar länderna i Asien. SCB undrar om det finns behov av några förändringar.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot sade att det vore bra om det fanns en dynamisk lösning som gör det enklare att använda andra ländergrupperingar.

SCB sade att den tekniska lösningen i statistikdatabasen borde ge möjlighet att koppla ihop länder till olika typer av ländergrupperingar. Men för att det överhuvudtaget ska fungera måste indelningarna vara ganska stabila.

En annan ledamot sade att det viktigaste är att statistiken redovisas för enskilda länder då det gör det möjligt att göra egna grupperingar.

En tredje ledamot sade att de alltid använder FN:s indelningar då det är var i världen ett land ligger som är det intressanta för dem. Ledamoten ansåg att SCB bör följa FN:s indelningar. EU-grupperingen borde inte användas. Det är inte lyckat att Cypern ligger i EU och inte i Asien.

En fjärde ledamot sade att de främst är intresserad att liknande länder tillhör samma grupp och att det finns tydliga skillnader mellan olika grupper. HDI är en indelning som han tyckte var ganska bra.

En femte ledamot sade att världsdelarna som SCB använder idag är en ganska bra indelning.

SCB lovade att undersöka vilka möjligheter det finns att lägga in olika typer av ländergrupperingar i statistikdatabasen.

7. Ny statistik under coronaperioden

Linus Garp, BV/Enheten för statistik om befolkning och ekonomisk välfärd

Linus berättade om den tvärvetenskapliga coronaanalysgrupp som SCB bildade under våren. Han visade en lista över korta analyser som har publicerats under våren och sommaren. I slutet fördjupade han sig något i den [preliminära statistiken över döda](#) som har publicerats sedan början av april.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot funderade över hur eftersläpningen utvecklar sig. Födda och döda rapporteras ganska snabbt, men hur är det med flyttningar? SCB sade att det fortfarande är större eftersläpning i registreringen av invandringar och utvandringar.

Ordförande frågade om de jämförelser SCB har gjort med antalet döda under tidigare perioder. Han undrade även om det finns exempel hur andra länder redovisar statistik.

Linus berättade att Eurostat arbetar med att ta fram ett antal indikatorer där överdödlighet per vecka är en av indikatorerna. Redan idag publicerar Eurostat [statistik över döda per vecka](#) för omkring 30 länder.

Linus fick även frågor om SCB:s val av metod att beskriva överdödlighet. Exempelvis använder [Euromomo](#) en mer avancerad modell för att beräkna överdödlighet.

Linus berättade sedan om andra initiativ. Som ett exempel tog han upp den tyska statistikbyrån Destatis som har en intressant [sida](#).

8. Täckningsproblem i RTB

Rikard Gard, PMU/Metod individer och hushåll

Rikard Gard berättade om SCB:s arbete att med hjälp av registerinformation skatta övertäckningen i befolkningsregister. Med hjälp av 24 indikatorer skapas en grupp i befolkningen som är en misstänkt övertäckning och med hjälp av en logistisk regression beräknas övertäckningssannolikheter för hela befolkningen. Det ger oss därmed möjlighet att uppskatta övertäckningen för olika befolkningsgrupper.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot frågade om indikator 16 som handlar om utländska medborgare som blir ensamstående. Ledamoten undrade varför SCB använder den indikatorn.

Rikard förklarade att den bygger på tanken att om hela familjen utom en utvandrar så kan den kvarvarande personen blivit kvar av misstag i RTB.

Rikard fick frågan om modellen fortfarande använder indikatorn familjeinkomst. Det kan vara så att unga vuxna som utvandrar inte

fångas in då de fortfarande är folkbokförda tillsammans med sina föräldrar som har en inkomst som i teorin skulle kunna försörja den utvandrare.

Rikard sade att det är något som de funderar över.

En ledamot uttryckte en viss förvåning att modellen endast uppskattar att övertäckningen för utrikes födda är cirka 50 000 personer. Redan i början av 2000-talet bedömdes att övertäckningen var omkring 30 000. Ledamoten fick svaret att det är svårt att jämföra olika modeller, men det är inte omöjligt att 30 000 kanske mer kan jämföras med det som i dagens modell räknas som misstänkt övertäckning som är cirka 120 000 personer.

Rikard fick även frågan ifall det finns planer på att ta hänsyn till övertäckningen i statistikproduktionen. Han sade att metodavdelningen inte har några direkta planer, men det finns en del ämnesområden som har varit intresserade att utnyttja informationen för att göra bättre punktskattningar.

Ordförande frågade därefter om problemet att personer är folkbokförda på fel adress. I debatten har det talats om en fysisk folkräkning. Marie Lideus sade att det under året först talades om en fysisk folkräkning i särskilt utsatta områden, men senare kom även önskemål om en nationell folkräkning. Det är dock inte aktuellt för stunden då skatteutskottet nyligen sagt nej.

9. Övriga frågor

Sekretariatet föreslog att nästa möte ska infalla under vecka 18 eller 19. En ledamot föreslog vecka 20.

10. Summering

Ordförande tackade för en intressant eftermiddag och önskade samtliga en trevlig helg!